

i Riksdagens derom till Eders Kongl. Maj:t aflåtna underdåniga Skrifvelser, har Riksdagen, i öfverensstämmelse med hvad under de sednaste riksdagarne iakttagits, uppdragit åt sine Fullmäktige i Riksgälds-kontoret att, så fort ske kan, efter emottagande af det nya reglementet till Eders Kongl. Maj:t å Riksdagens vägnar i underdånighet aflemna ett exemplar af samma reglemente.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 15 Maj 1868.

N:o 89.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 14 Maj 1868.

— — — hos Andra Kammaren den 15 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af väckt fråga om den s. k. administrativa domsrättens upphörande och förvaltningens förenkling i vissa hänseenden.

(Särskilda Utskottets Utl. N:o 1 och Mem. N:o 2.)

S. A. K.

Sedan hos Riksdagen motion blifvit väckt om den så kallade administrativa domsrättens upphörande och förvaltningens förenkling i vissa hänseenden, har Riksdagen för denna frågas utredning tillsatt ett Särskildt Utskott och, efter pröfning af dess i ämnet afgifna Utlåtande, slutligen ansett vissa af de i motionen väckta förslag förtjena en närmare uppmärksamhet.

I fråga om den så kallade administrativa domsrätten har Eders Kongl. Maj:t redan i Brevet af den 21 Maj 1819 uttryckt den åsigt, att densamma, genom rättsfrågors hänvisning till allmänna domstolar, så vidt möjligt, bör försvinna, och genom Kongl. Förordningarne af den 17 April 1828 äfvensom ge-

nom några sednare Eders Kongl. Maj:ts förfoganden har denna grundsats också gjort sig gällande till förminskning af denna domsrätts fordombidsträckta område.

Riksdagen har likväl ansett att åtskilligt ännu återstår att göra till vinnande af den enkelhet och reda i förvaltning och rättsskipning, som det fullständiga genomförandet af denna grundsats bör åstadkomma, och har i detta hänseende trott sig finna:

att af de så kallade besvärsmål, hvilka ännu af förvaltningen handläggas, en icke obetydlig del kunna såsom rena rättsfrågor anses, i det de väckas och utföras dels enskilde rättssökande emellan, dels emellan enskilde, å ena sidan, och Kronan såsom privaträttsligt subjekt, å den andra, och dertill afgöras efter grunder, hvilka icke tillåta användandet af någon annan måttstock än den formela rättens; hvarjemte Riksdagen har trott sig så mycket heldre böra framhålla denna omständighet, som den vid de sednaste riksmötena väckta och nu under utredning varande frågan om förändringar i Häradsrätternas arbetssätt lofvar att undanrödja ett af de väsentligaste hindren, som man plägar anföra mot sådana frågors handläggning af de allmänna domstolarne;

att vissa af dessa besvärsmål deremot äro af den art, att de, å ena sidan, måste bedömas efter samhällsintressets fordringar och därför visserligen icke kunna såsom rättsfrågor betraktas och behandlas, men, å andra sidan, ock synas beröra den enskildes rätt och därför för sin tillbörliga handläggning i yttersta instansen fordra sådan borgen för kontinuitet i grundsatsers tillämpning samt för domarens juridiska utbildning, som man endast hos en verklig domstolsmyndighet eger att förutsätta, samt vidare att den vigt dessa besvärsmål hafva för förvaltningen sjelf icke står i rätt förhållande till det arbete och det ansvar, med hvilket de öfverhopa Konungen i Stats-Rådet;

att, hvad slutligen de besvärsmål beträffar, i hvilka intet rättsanspråk ingår, utan endast hemställan göres om lämpligheten eller billigheten af underordnade förvaltningsorganers åtgärder, dessa mål tvifvelsutan kunna undvara den långsamma och omständliga behandling, de nu äro underkastade, då de först hänvisas till de centrala styrelseverken och sedan i tredje instans handläggas af Regeringen.

Särskildt, med afseende å frågan om styrelseverken, har under Riksdagens öfvervägande kommit, om icke en väsentlig förenkling och större reda i förvaltningen kunde vara att ernå genom vissa nu fristående embetsverks förening och tillika har Riksdagen trott sig böra anmärka, att, ehuru förvaltningen af rikets finanser och vården om dess försvarsväsen äro de grenar af rikets styrelseverk, hvilka framför allt kräfva enhet och sammanhållning, bristen på enhet och sammanhang i vår administration likväl ingenstädes torde vara mera i ögonen fallande än just i organisationen af krigsstyrelsen och af rikets medel- och kassaförvaltning. Såsom den sednare för närvarande är ordnad med

fastighetsvården splittrad på Kammarkollegium, Arméförvaltningen, Förvaltningen af sjöärendena, Serafimerordens-gillet och Öfverintendents-embetet, med de mångfaldiga olika fonderna fördelade på olika styrelse- och embetsverk, med en tvåfaldig hufvudförvaltning af rikets löpande inkomster och utgifter, med särskilda inneliggande kassor för hvart och ett af de verk, som sjelfva disponera sina anslag, med en mångfald af uppbörds-kassor och med icke så litet föråldrade former för liquider och penningeomsättning, synes den föga motsvara vår tids fordringar och anspråk. En stats finanser torde, lika väl som den enskildes, fordra att beräkningen af utgifterna kan grunda sig på säker beräkning af inkomsterna, på hastig och klar öfversigt af statskassans ställning. Och erfarenheten torde hafva bekräftat att det Svenska finansverkets organisation lägger alltför många hinder i vägen för en sådan öfversigt och sammanhållning. Med den uppfattning, som inom Riksdagen gjort sig gällande af finansförvaltningens kraf, tror Riksdagen sig böra uttala den öfvertygelsen, att, äfven oberoende af någon mera djupgående förändring af förvaltningssystemet, den väl behöfliga förenklingen bör kunna åstadkommas dels genom sammanförandet af alla fastigheters och fonders vård under gemensamma fastighets- och fondförvaltningar, dels genom en sådan förändring i sjelfva bokförings- och liquidationssättet, som, utan uppoffring af nödiga garantier, kan möjliggöra de skilda kassornas förening till en *statskassa*.

Finge man sålunda tänka sig, att all vård om fastigheter och fonder förflyttats till gemensamma fond- och fastighetsförvaltningar, så torde det ej heller möta stora svårigheter att med krigsstyrelsen vidtaga en till större enkelhet och enhet syftande förändring.

På anförda grunder får Riksdagen i underdånighet anhålla, det tacktes Eders Kongl. Maj:t taga i öfvervägande:

1:o) huruvida af de mål, hvilka nu afgöras af administrativ ortmyndighet och genom besvär kunna fullföljas antingen hos Rikets Kollegier eller andra förvaltande, centrala embetsverk samt vidare hos Kongl. Maj:t i Stats-Rådet eller ock omedelbart hos Kongl. Maj:t,

a) sådana, som kunna till rättsfrågor hänföras, må öfverlemnas till behandling af allmän domstol;

b) sådana, som äro af både judiciel och administrativ natur, och hvilka fortfarande anses böra af administrativ ortmyndighet i första hand upptagas, likväl må i sista instansen af Kongl. Maj:t i dess Högsta Domstol afgöras;

c) de, som äro af rent administrativ natur, må från den administrativa ortmyndigheten utan mellaninstans fullföljas omedelbart hos Kongl. Maj:t i Stats-Rådet;

2:o) om icke, till åstadkommande af besparing samt större enkelhet och reda i förvaltningen:

a) vissa förvaltande, centrala embetsverk må kunna sammanslås; och särskildt:

b) Statens förvaltning ordnas så, att den på flera embetsverk fördelade värden om Statens fonder, kassor och fastigheter sammanföres, för hvardera af dessa slag för sig, till en gemensam förvaltning, med jemväl fästadt afseende derpå, att Statsverkets tillstånd i dess helhet må kunna, när så erfordras, med lätthet öfverskådas; samt

c) formerna för behandlingen af de till Landtförsvars- och Sjöförsvarsdepartementen hörande ärenden må kunna inrättas på ett sätt, som åstadkommer närmare samband mellan krigsstyrelsens särskilda förvaltningsgrenar.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 15 Maj 1868.

N:o 90.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 14 Maj 1868.
— — — — — hos Andra Kammaren den 15 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående ändringar i gällande Konkurslag.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 17.)

S. A. K.

Uti särskilda hos Riksdagen gjorda framställningar, åsyftande ändringar i gällande Konkurslag, har i sådant afseende blifvit anmärkt, dels att nämnda lag